

Aan de gemeenteraad van de gemeente Leusden

Uw brief van: 04 februari 2025 Zaaknummer: 225555 Behandeld door: R. van Soest

Uw kenmerk: Telefoonnummer: 14033 Verzonden: 5 maart 2025

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen 'Op weg naar de Kadernota 2026'

Beste leden van de gemeenteraad

Het college heeft kennis genomen van uw brief van 4 februari 2025 met als titel 'Op weg naar de kadernota 2026'. In deze brief stelt u 8 vragen die we in deze raadsinformatiebrief zullen beantwoorden.

Vraag 1:

Uitgaande van de prognose 2025-2031 in de presentatie van 19 december 2024, kunt u aangeven welk deel van het structurele tekort veroorzaakt is door de korting vanuit het Rijk op het gemeentefonds en de verandering van de verdeelsleutel, alsook door ontoereikende budgetten voor de uitvoering van de wettelijke taken?

Antwoord 1:

De ontwikkeling van de algemene uitkering na verwerking van de decembercirculaire 2024 is als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

Jaar	2025	2026	2027	2028
Algemene uitkering	52.333	50.199	50.795	51.392

De afname van de algemene uitkering voor Leusden in 2026 t.o.v. 2025 bedraagt € 2,1 miljoen. De belangrijkste oorzaken zijn de eenmalige korting uit het gemeentefonds in 2026 en de veranderde systematiek van de berekening van prijs- en volumeontwikkeling. In 2025 was er ook al sprake van een korting op de algemene uitkering voor Leusden van € 860.000.

Voor Leusden leidt de herijking van het gemeentefonds tot een nadeel van ca. € 2,3 miljoen (€ 75 per inwoner). Er is besloten om dit nadeel stapsgewijs door te voeren en voornamelijk te beperken tot maximaal € 37,50 per inwoner. De algemene uitkering voor Leusden is door de herijking vanaf 2025 € 1,2 miljoen lager. Er is een kans dat ook het restant vanaf 2027 alsnog wordt gekort. Dit zal dan gebeuren in stappen van ca. € 450.000 per jaar.

Naast ontwikkelingen vanuit het Rijk dragen ook interne ontwikkelingen bij het aan het structurele tekort. Bij de kadernota 2024 zijn € 1,7 miljoen structurele lasten toegevoegd. Hiervan was structureel € 1,2 miljoen nodig om de organisatie te herstellen. Via amendementen bij de kadernota en de begroting 2024 is hiervoor per saldo € 0,6 miljoen via een OZB verhoging structureel afgedekt. Hierdoor resteert er nog een structureel dekkingstekort uit 2024 van € 1,1 miljoen. Bij de kadernota 2025 is er via een amendement voor gekozen, de noodzaak en omvang van een OZB-verhoging voor 2026, in samenhang met de overige maatregelen en de totale omvang van het tekort (in scenario's) met de raad te bespreken met het oog op het opstellen van de kadernota 2026.

Het is niet mogelijk om aan te geven in hoeverre er sprake is van voldoende budgetten voor de uitvoering van wettelijke taken. In de algemene uitkering is niet per wettelijke taak aangegeven welk deel voor welke taak is bestemd. Het is aan de gemeente zelf om te besluiten welke middelen voor welke taken worden ingezet. Hierbij is het wel van belang dat de gemeente haar wettelijke taken naar behoren uitvoert.

Vraag 2:

Kunt u, uitgaande van dezelfde prognose, een concept berekening maken van het resterende begrotingstekort in 2026 en verder indien we 10% van de Algemene Reserve inzetten. Voor de inzet van de Algemene Reserve geldt tevens de volgende vuistregel:

“Gebruik voor zover toegestaan het gemiddelde overschot (of tekort) van de voorafgaande vier jaar als mogelijke bijdrage vanuit de algemene reserve (of als spaardoelstelling).”

Antwoord 2:

Het inzetten van de algemene reserve als ‘spaardoelstelling’ kan het college niet duiden. Het zal immers leiden tot een vermindering van de algemene reserve.

De begroting wordt gemaakt in het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar. Voor de bepaling van de ontwikkeling van de algemene reserve is het lopend jaar een raming op basis van de begroting. Op dit moment is de jaarrekening van 2024 nog niet klaar dus ook daarvoor geldt dat dit jaar een schatting betreft.

De ontwikkeling van de algemene reserve, zoals gepresenteerd op 13 januari 2025, voor de afgelopen jaren is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Jaar	2021	2022	2023	2024	2025
Mutatie algemene reserve	-1.241	4.094	1.960	4.000 ¹	-750 ²
Gemiddelde afgelopen 4 jaar				2.203	2.326

¹ schatting inclusief winst grondexploitatie

² schatting op basis van de begroting 2025

Door het inzetten van de algemene reserve als dekking voor het begrotingstekort neemt deze af. Hoeveel de algemene reserve daadwerkelijk afneemt is afhankelijk van het uiteindelijke resultaat en de tussentijdse uitnames uit de algemene reserve(s). Hiervoor gebruiken we de begroting als raming.

Onderstaand overzicht geeft een inschatting van de resultaten voor de periode 2026 – 2029 waarbij het begrotingssaldo is gebaseerd op de cijfers zoals gepresenteerd op 19 december 2024. Verder zijn we ervan uitgegaan dat de mutatie van de algemene reserve uitsluitend bestaat uit het bedrag dat wordt ingezet ter (gedeeltelijke) dekking van het tekort en het begrotingsresultaat (saldo op incidentele posten). Er is dus geen rekening gehouden met tussentijdse uitnames uit de algemene reserve.

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
A: Begrotingssaldo prognose 2024/12 – structureel	-2.715	-2.592	-2.381	-2.481
B: Saldo incidentele posten	-539	-55	0	0
C: Effect ombuigingen en/of OZB voorgaande jaren (Som F)	0	757	1.914	2.376
D: Begrotingssaldo totaal (A+B+C)	-3.254	-1.890	-467	-105
E: Inzet algemene reserve (10% of 4-jaars gemiddelde)	1.958	678	5	0
F: Ombuigingen en/of OZB (A-E)	757	1.157	462	105
G: Begrotingssaldo na AR en ombuigingen (D-E-F)	-539	-55	0	0
H: Resultaat	-539	-55	0	0
I: Toename algemene reserve (-E + H)	-2.497	-733	-5	0
J: 4-jaars gemiddelde toename algemene reserve (gem. J)	678	5	-996	-809
K: Prognose algemene reserve einde jaar (K(t-1)+I)	17.083	16.350	16.345	16.345

Opvallend is dat de maximale inzet van de algemene reserve in 2026 in combinatie met een tekort op de incidentele posten leidt tot een verlaging van de algemene reserve met ca. € 2,5 miljoen. Voor de begroting 2027 leidt dit ertoe dat het gemiddelde overschot van de voorafgaande vier jaar daalt naar € 678.000. De inzet van de algemene reserve zorgt ervoor dat het 4-jaars gemiddelde vanaf 2027 om en nabij de € 0. ligt. Daarna wordt deze negatief.

Vraag 3:

Welke concrete maatregelen stelt u voor ter vermindering van uitgaven in 2026, die tenminste optellen tot 50% van het resterende gat in 2026?

Antwoord 3:

Te onderzoeken maatregelen	Bedrag (x € 1.000)
Organisatie vervallen functie organisatiedirecteur	150
Organisatie functies BLNP – management team	200
Totaal	350

Vraag 4:

Welke alternatieve of aanvullende maatregelen ter vermindering van uitgaven zou u willen voorstellen?

Antwoord 4:

Het college heeft, gezien de uitkomst van de burgerparticipatie, voor nu geen andere bezuinigingen in beeld gebracht anders dan de opbrengst van de besparingen binnen de organisatie. De inwoners hebben in grote lijn aangegeven liever meer te betalen aan heffingen en belastingen dan in te leveren op de kwaliteiten van voorzieningen. Wel is een aantal inkomstenverhogende maatregelen mogelijk door bepaalde voorzieningen meer kostendekkend te maken. In het proces naar de kadernota 2026 worden er mogelijk nog andere oplossingen gevonden.

Vraag 5:

Welke lastenverzwaringen stelt u voor om het resterende gat voor circa 50% dekken?

Antwoord 5:

Het college is, zoals gepresenteerd op 20 februari 2025, voorstander van het verhogen van de OZB.

Vraag 6:

Welke andere ontwikkelingen ziet u op dit moment die het structurele tekort voor 2026 beduidend groter of kleiner kunnen maken?

Antwoord 6:

In de begroting 2025 staan de ons bekende risico's vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing. Verder zien we de volgende ontwikkelingen.

Leefomgeving

Veel van de voorzieningen, waaronder gebouwen en wegen, in Leusden komen uit de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw. Dit vraagt de komende jaren veel inzet op gebied van onderhoud en vervanging. De aanleg hiervan is destijds bekostigd vanuit de grondexploitaties. Voor een aanzienlijk deel is hierin voorzien in onze huidige begroting. Dit gaat dan met name om de investeringen in de infrastructuur.

Voor investeringen in klimaatadaptatie in de openbare ruimte en in gebouwen is niet geheel voorzien in onze huidige begroting. Hierbij valt te denken aan 'De Nieuwe Korf' en het zwembad. Op termijn brengt dit extra kosten met zich mee.

Sociaal domein

De hervormingen van Jeugdhulp en van de langdurige zorg brengen continu nieuwe uitdagingen met zich mee. De zorgkosten in het kader van de Jeugdwet en WMO nemen, mede gevoed door autonome ontwikkelingen, ieder jaar toe en laten nog geen afvlakking zien. Deze landelijke trend is een zorgpunt waarop we als gemeente beperkt invloed op hebben.

Algemene uitkering

De gemeente is voor meer dan 70% van haar inkomsten afhankelijk van het rijk. Van deze inkomsten is ca. 80% de zgn. algemene uitkering. Deze algemene uitkering blijft een onvoorspelbare factor van belang.

Er spelen diverse ontwikkelingen m.b.t. de algemene uitkering. De VNG heeft 2 miljard extra gevraagd. Ook het onderzoek voor de jeugdzorg vraagt om meer middelen. Anderzijds zal de herverdeling van de algemene uitkering vanaf 2027 mogelijk worden voorgezet, wat nadelig uitpakt voor Leusden als nadeelgemeente. Het is ook zo dat de verdeelsleutels nog kunnen wijzigen. Dit kan mogelijk de pijn wat verzachten. Hierdoor is er nu geen inschatting te maken. Gezien de (geo)politieke ontwikkelingen houden we vooralsnog geen rekening met extra structurele middelen vanuit het Rijk.

Vraag 7:

Kunt u een traject richting de kadernota 2027 voorstellen waarin meer fundamentele keuzes in beeld gebracht worden ten aanzien van de gemeentelijke heffingen en belastingen en de gemeentelijke uitgaven.

Antwoord 7:

Het maken van keuzes kost tijd. Het uitwerken van keuzes kost ook de nodige tijd en aandacht. Daarom wil het college nog in 2025 maatregelen onderzoeken die effect hebben voor de jaren 2027 en verder.

Hiervoor wil het college in samenspraak met de organisatie komen tot een voorstel voor ombuigingsmaatregelen. Om een dergelijk traject gericht te kunnen starten, is het wenselijk dat de raad aangeeft in welke richting de uit te werken maatregelen moeten worden gezocht.

Vraag 8:

Kunt u als alternatief het volgende pakket doorrekenen, eveneens rekening houdend met het niet invullen van de functie directeur bedrijfsvoering en de voorgenomen afbouw van BLNP:

- Bijdrage vanuit de Algemene Reserve: €1.250.0000
- Verhoging OZB: € 1.250.000
- Leges kostendekkend: € 200.000
- Verhoging toeristenbelasting: € 90.000
- Donatie fonds samenlevingsinitiatieven verlagen van € 100.000 naar € 75.000 (dus besparing van € 25.000)

Antwoord 8:

In onderstaande tabel ziet u de gevraagde doorrekening. De vraag geeft geen inzicht in de

inzet van de algemene reserve na 2026. Daarom is er voor gekozen om deze af te bouwen op basis van het 4-jaars gemiddelde.

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
A: Begrotingssaldo prognose 2024/12 – structureel	-2.715	-2.592	-2.381	-2.481
B: Saldo incidentele posten	-539	-55	0	0
C: Effect ombuigingen en/of OZB voorgaande jaren (Som F)	0	1.565	1.712	2.225
D: Begrotingssaldo totaal (A+B+C)	-3.254	-1.082	-669	-256
E: Inzet algemene reserve	1.250	880	156	0
F1: OZB	1.250	0	0	0
F2: Ombuigingen en/of OZB (A-E)	315	147	513	256
G: Begrotingssaldo na AR en ombuigingen (D-E-F)	-439	-55	0	0
H: Resultaat	-439	-55	78	0
I: Toename algemene reserve (-E + H)	-1.689	-935	-78	0
J: 4-jaars gemiddelde toename algemene reserve (gem. J)	880	156	-863	-676
K: Prognose algemene reserve einde jaar (K(t-1)+I)	17.891	16.956	16.878	16.878

In het scenario van vraag 2 is er nog geen keuze gemaakt tussen ombuigingen en OZB. Op basis van de prognose tot en met 2029 moet het totaal van maatregelen € 2,5 miljoen omvatten. In dit scenario is dit 50/50 verdeeld waarbij de inzet van de algemene reserve wordt gebruikt om de ombuigingen stapsgewijs in te voeren.

Wij denken wij hierbij uw vragen te hebben beantwoord. In de beraadslagingen van maart zijn wij van harte bereid om de antwoorden toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leusden,

R.B. van den Brink
directeur – secretaris

G.J. Bouwmeester
burgemeester